

کودکان و نوجوانان را همواره باید جستجو کرد. باید دریافت. در هر جا و هر شکلی که باشند، حتی در دنیای دیجیتالی؛ حتی بر روی آی.سی.های کوچک رایانه؛ حتی در آخرین دستاوردهای فن آوری جهان بشری. اما این جستجو نمی‌تواند کاری چندان راحت و جامع باشد، زیرا دستاوردهای نوین بشری نیز به وسعت و گستردگی همین نسل است. ولی بیایید گذری هرچند کوتاه به این وادی بيفکنیم. آیا در دهکده کوچک جهانی، ما نیز قادر خواهیم بود با کمترین صرف وقت، به نیازهای اطلاعاتی خود درباره این نفوس کره زمین دست یابیم؟ حضور اطلاعات فوق در آستانه ورود به قرن اطلاعات و فن آوری در سطح جهانی و داخلی چگونه است؟ نگاه و عملکرد بزرگترها و متخصصان فن به این گروه و برخورد یا حضور مستقیم این گروه سنی در جهان اطلاعات چگونه است؟

بدیهی است که در این نوشتار مختصر و گذرا نمی‌توان به پاسخ دقیق این پرسشها دست یافت، ولی می‌توان گذری کوتاه به بخشهایی از آن در شبکه جهانی اینترنت و شبکه‌های داخلی داشت. اما پیش از ورود به متن، ارائه توضیحی هرچند بسیار کوتاه در خصوص تعدادی از مفاهیم مورد نظر این نوشتار، ضروری است:

آثار او
عبارتند از:
کتابشناسی توصیفی
آثار منتشره
یا موجود در ایران
به زبان
ترکی آذربایجانی
(از چاپ سنگی
تا سال ۱۳۷۰)
(کتابخانه
ملی ایران،
۱۳۷۰)
من خودمم
(احیاء کتاب،
۱۳۶۹)
زندگی:
آغاز و پایان
(نوشته
برایان ملونی،
سروش، ۱۳۶۹)
آهنگ شب
(نوشته
ویولت ایستن،
زال، ۱۳۷۰)
[تجدید چاپ،
۱۳۷۵]
مومجان کوچولو
(نوشته
میوکو ماتسوتانی،
نی، ۱۳۷۱)
جومانچی
(نوشته
کریس وان
آلسیورگ،
زال، ۱۳۷۲).

نوشین موسوی
کارشناس ارشد
کتابداری
و اطلاع‌رسانی
از دانشگاه تهران
و سرپرست
کتابخانه
و مرکز اسناد
مؤسسه «ندا رایانه»
است.
او سالها
با مطبوعات
کودک و بزرگسال
همکاری کرده
و زمینه
اصولی کارش،
تحقیق و ترجمه
به زبانهای
فارسی و ترکی
است.

کودکان و نوجوانان

در مراکز

اطلاع‌رسانی داخلی و بین‌المللی

شبکه اطلاع‌رسانی^۱: ساختاری است که در آن بیش از دو فرد یا گروه، با داشتن الگویی خاص برای تبادل اطلاعات مشترک از طریق ارتباطات، برای دستیابی به هدفی مشترک و مشخص فعالیت می‌کنند.

مرکز اطلاع‌رسانی^۲: مرجع یا سازمانی که به کمک رسانه‌های مختلف (رایانه، حضوری، غیرحضوری، کتاب، نشریه، مکاتبه و...) اقدام به ارائه خدمات اطلاعاتی می‌کنند.

اینترنت^۳: بزرگترین شبکه شبکه‌های اطلاعاتی در دنیاست. به بیانی دیگر، مجموعه‌ای از شبکه‌ها و دروازه‌های اطلاعاتی به هم تنیده‌ای است که به صورت بزرگراهی با سرعتی فوق‌العاده زیاد به انتقال داده‌ها می‌پردازد.

این شبکه از معروفترین شبکه‌های بین‌المللی است که به واسطه فعالیت آن، جهان به‌راستی به دهکده‌ای کوچک تبدیل می‌شود. در کنار شبکه‌های جهانی، شبکه‌های اطلاع‌رسانی داخلی نیز در اغلب کشورها در زمینه بیشتر موضوعهای علوم بشری راه‌اندازی شده است. از جمله خدمات کلی این مراکز، می‌توان

در کشورهای پیشرفته، بهره‌مندی از امکانات شبکه‌ای و دستیابی به تخصصی‌ترین و عمومی‌ترین اطلاعات دیجیتال، امری بسیار ضروری و معمول است.

کم‌توجهی نظام آموزشی و متی مدارس مجهز به تجهیزات رایانه‌ای نیز امری قابل تعمق است.

به‌موارد زیر اشاره کرد:

وب جهانی^۴: سیستم اطلاعاتی که مبتنی بر ابرمتن (Hypertext) است، یعنی هر کلمه متن ممکن است نشانی متن دیگری باشد که می‌توان در آنجا اطلاعات بیشتری درباره آن کلمه یافت. متن دوم نیز ممکن است نشانی متنهای دیگری را در خود داشته باشد و الی آخر. این سیستم، امکان دسترسی به بسیاری از دیگر خدمات شبکه را فراهم می‌آورد و یکی از پرطرفدارترین خدمات شبکه است.

پست الکترونیک^۵: سیستمی است که با استفاده از آن، کاربران رایانه می‌توانند به صورت خصوصی یا گروهی و از طریق شبکه‌ها با دیگران به مبادله پیام بپردازند و مکاتبه الکترونیکی کنند. هر کاربر یا عضو شبکه، یک صندوق نامه الکترونیکی خاص برای دریافت نامه‌های خود دارد. پست الکترونیک یکی از پرطرفدارترین خدمات شبکه‌هاست.

کنفرانس از راه دور^۶: سیستم ارتباطی است که با استفاده از تجهیزات صوتی، تصویری یا رایانه‌ای امکان بحث و تبادل نظر به صورت پیوسته (on line) را بین دو یا چند کاربر در یک اجلاس یا بحث مشترک، فراهم می‌کند.

انجمن کاربران^۷: تشکلهای مجازی هستند که اعضای آن به‌طور همزمان یا غیرهمزمان به بحث و تبادل نظر یا تبادل اطلاعات درباره موضوعهای مشترک می‌پردازند. هر انجمن، محیطی خاص برای تبادل پیام و اطلاعات بین اعضای خود است.

اطلاعات، اخبار و مطبوعات: کلیه اخبار و اطلاعاتی است که در زمینه‌های عمومی و تخصصی از طریق گزیده خبرها، جراید و نشریات ادواری و یا پیامهای الکترونیکی، گردآوری و ارائه می‌شود.

بانکهای اطلاعاتی^۸: مخزن و مجموعه قابل

(مانند مو) به راحتی به پرواز در آید. به این منظور پدرش او را به جایگاه میکروکایت با آدرس:

<http://www.mill.comm.Con/-Kitenut/>

راهنمایی کرده است. نویسنده معتقد است و ترجیح می دهد پسرش وقت خود را بیشتر با رایانه بگذراند، زیرا در رایانه همواره نکاتی وجود دارد که مورد علاقه و کنجکاوی آنها قسار می گیرد. این راز فضای ماوراء (Cyberspace) است. به این ترتیب، همواره خلاقیت، آزمایش به منظور تجربه و ابتکار در کودکان تقویت می شود.

در این شبکه، مرکزی به نام Moose Crossing افتتاح شده است که کودکان با استفاده از کُد رایانه ای خانه های درختی می سازند. این مکان، نمونه ای از محیط مجازی در اینترنت است که در آن صدها کودک در یک لحظه قادرند به دیدار یکدیگر بروند و با نوشتن پیام برای هم و ایجاد شکل های مختلف رایانه ای، به گفتگویی گرم و صمیمانه با دیگران پردازند.

ابزار لازم برای استفاده از این محیط، یک رایانه و اتصال آن به وب جهانی و اشاره به

توجهی از داده ها و اطلاعات است که قابلیت جستجو دارند.^۹

در کشورهای پیشرفته، بهره مندی از امکانات شبکه ای و دستیابی به تخصصی ترین و عمومی ترین اطلاعات دیجیتالی، امری بسیار ضروری و معمول است. تا حدی که حتی کودکان و نوجوانان نیز ضمن آشنایی، ارتباط مستمری با آن دارند. در پی توجه بسیار جدی نظام آموزشی این کشورها به شبکه ها و امکانات آنها، مدارس نیز به طور کامل به این فن آوری مجهز شده و دانش آموزان قادرند به طرز مستقل با آن کار کرده، اطلاعات دریافت دارند و در نهایت در سیستم های الکترونیکی حضور یابند. در حال حاضر، برنامه های آموزشی متعددی به طور اختصاصی از طریق این سیستمها ارائه می شود. بسیاری از نویسندگان کتابهایشان را فقط به صورت الکترونیکی منتشر می کنند؛ شیوه ای که حق مؤلف و ویژه ای بر آن مترتب است.

در این گونه کشورها، خانواده ها می توانند با پرداخت هزینه ای مناسب، به راحتی به مغازه های فروش نرم افزار مراجعه کرده و از طریق تهیه نرم افزارهای لازم با پایگاه عظیم اینترنت ارتباط برقرار کنند. جین آرمور پلی نویسنده کتاب (The Internet Kids Yellow Page, Osborne/Mc Graw-Hill) در بخشی از نوشتار خود درباره کودکان و کام نهادن آنها در محیط پیوسته شبکه اطلاع رسانی اینترنت، می نویسد: «آیا می دانید که در فضای ماوراء مرکز باران نمی بارد؟»

تجربه او در زمینه چگونگی گذراندن اوقات فراغت و تعطیلات تابستانی پسرش، حاکی از این است که او به فکر پیدا کردن اطلاعاتی در مورد ساخت پادبادک یا کایت های بسیار کوچک (به اندازه یک سکه) بوده که با رشته ای نازک

- Information ۱. Network
- Information ۲. Center
- Internet ۳.
- World Wide ۴. Web (www = w3)
- electronic mail ۵. (e - mail)
- Teleconference ۶.
- Users group ۷.
- Data bank ۸.
- ۹. وحید، سعید. فرهنگ واژگان شبکه. تهران، مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات، ۱۳۷۴؛ هیئت مؤلفان و ویراستاران انتشارات میکرو ساخت. فرهنگ تشریحی اصطلاحات کامپیوتری میکرو ساخت. ترجمه مجید سماوی. تهران، کانون نشر علوم، ۱۳۷۴.

میران شبکه های اطلاع رسانی، با توجه به زمان کوتاهی که از تولدش در کشورمان می گذرد، تقریباً در سطح وسیعی گسترش یافته و شبکه های مختلفی مشغول فعالیت در سطح کشور هستند.

آدرس: <http://asb.www.media.mit.edu/people/asb/moose-crossing/> در نرم‌افزار کاربرد است.^۱

شرکت اینترنت برای کودکان^۲ در آدرس: <http://www.internet-for-kids.com>

به‌عنوان یکی از جایگاه‌های آموزشی که فعالیتهای الکترونیکی را برای کودکان انجام می‌دهد، به‌طور بسیار جدی و صریح به‌کار خود ادامه می‌دهد. در این نوع جایگاه‌ها، گروه‌های همگون سنی که به «وب» متصل شده‌اند، به یافتن دوستان مکاتبه‌ای از طریق پست الکترونیک (E-Mail) دعوت شده و به‌کوش دائم در محیط شبکه می‌پردازند. این کودکان، ضمن استفاده از انواع اطلاعات علمی، جغرافیایی و... بر روی شبکه‌ای مانند شرکت Tenadar Software، با استفاده از فعالیتهای گروهی و مشترک با اعضای خانواده نرم‌افزارهایی به‌دست کودکان و برای کودکان تولید می‌کنند.^۳

بدیهی است که برای ورود کودکان و نوجوانان به سیستم و کار با آن، کمک و راهنماییهای بزرگسالان بسیار اهمیت دارد.

به‌ر حال، متخصصان و روان‌شناسان کودک بر این عقیده‌اند که باید انعطاف‌های زیادی در برنامه‌های رایانه‌ای به‌وجود آورد تا هنگام استفاده افراد ضعیف، قدرت فراگیری آنها افزایش یابد. خانواده‌ها باید به «زندگی رایانه‌ای» فرزندشان، نظارت بیشتری داشته باشند. کودک آنها اگر آن‌قدر رشد نکرده‌اند که به‌تنهایی به‌تفریح و گردش بروند، پس سن آنها برای سیر و سیاحت بدون نظارت والدین در

شبکه نیز کافی نخواهد بود.^۴

اما شبکه‌های اطلاع‌رسانی داخل کشور، چه وضعیتی دارند؟ میزان توجه به این گروه سنی، از نظر موضوع و مخاطب، به‌چه اندازه است؟ دست‌اندرکاران امور مربوط به این گروه سنی، چگونه خود را با این جریان هماهنگ کرده‌اند؟ آیا کودکان و به‌ویژه نوجوانان، حضور مستقیمی در این شبکه‌ها دارند؟

جریان شبکه‌های اطلاع‌رسانی، با توجه به‌زمان کوتاهی که از تولدش در کشورمان می‌گذرد، تقریباً در سطح وسیعی گسترش یافته و شبکه‌های مختلفی مشغول فعالیت در سطح کشور هستند. این شبکه‌ها، به‌طور عمده به «بی. بی. اس»^۵ یا تابلو اعلانات الکترونیکی معروف‌اند. کاربران یا استفاده‌کنندگان از این سیستمها با استفاده از خط تلفن معمولی به‌تابلو اعلانات الکترونیکی وصل می‌شوند و از امکانات پیام‌رسانی الکترونیکی آن استفاده می‌کنند. تعداد روزافزونی از شبکه‌ها به‌طور مستقیم به اینترنت وصل بوده و بسیاری از آنها نیز توسط سازمانهای دولتی، آموزشی و مؤسسه‌های پژوهشی اداره می‌شوند.

در حال حاضر بیش از نود شبکه داخلی تخصصی و عمومی در سطح کشور مشغول فعالیت‌اند که حدود نیمی از آنها در تشکیلات دولتی جای دارند و به‌طور عمده در محدوده جغرافیایی تهران مستقر هستند. اطلاق کلمه تخصصی و عمومی به این شبکه‌ها باید با احتیاط صورت پذیرد، زیرا محدوده تخصصی یا عمومی بودنشان را می‌توان براساس عنوان و اهداف تعریف شده برای هر یک از آنها، تعیین کرد، اما به‌دلیل کمبود اطلاعات پردازش‌شده الکترونیکی، آگاهی اندک هر یک از آنها از نوع و میزان اطلاعات موجود در دیگر شبکه‌ها و نبود ارتباط متقابل شبکه‌ای بین آنها، هر یک سعی

تهران» در سیستم اطلاع‌رسانی «ندا - یک» استفاده کند. حال آنکه با توجه به آمار جمعیتی نسل جوان و نیازهای آنها، سرانجام باید شبکه‌های موجود توجهی بسیار جدی به نیاز روزافزون این گروه سنی بکند. وجود بانک اطلاعاتی ویژه این گروه سنی که اطلاعات مربوط به آنها را در خود ذخیره و قابل بازیابی کرده باشد، از ضروریاتی است که به‌واقع هنوز مورد توجه هیچ یک از شبکه‌ها قرار نگرفته است. در این میان، کم‌توجهی نظام آموزشی و حتی مدارس مجهز به تجهیزات رایانه‌ای نیز امری قابل تعمق است. براساس آنچه گفته شد، می‌توان موارد زیر را به‌طور کلی دسته‌بندی و پیشنهاد کرد:

۱. توجه عمیق همراه با برنامه‌ریزی مشخص شبکه‌های اطلاع‌رسانی در زمینه مخاطب، گروه سنی کودک و نوجوان و موضوعهای مربوط به آنها.
۲. راه‌اندازی بانک اطلاعات کودک و نوجوان.
۳. توجه مطبوعات کودک و نوجوان به این ابزار اطلاع‌رسانی و تلاش برای جایگیری در نظام فوق به‌عنوان سریع‌ترین و روزآمدترین منابع نشر اطلاعات.
۴. توجه نویسندگان، مترجمان و در کل پدیدآورندگان آثار کودکان و نوجوانان به نظامهای جدید اطلاع‌رسانی، آشنایی با آنها و کسب توانایی جدیدتری در برقراری ارتباط با بچه‌ها.
۵. انتشار مطالب و کتابهای مختلف درباره این فن‌آوری و شیوه کارکردی آن برای کودکان و نوجوانان.
۶. برگزاری کلاسهای آموزشی کوتاه‌مدت کاربردی، برای بچه‌ها از سوی شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

می‌کنند برای جذب و پاسخگویی بیشتر کاربران، اطلاعات متنوعی اعم از تخصصی یا عمومی را در شبکه خود قرار دهند. این وضعیت، سرانجام باید منظمتر و هدفمندتر شود.

هر یک از شبکه‌های موجود، به فراخور تشکیلات، نیاز و اهداف خود، امکانات و اطلاعاتی را در سیستم خود قرار داده‌اند. یکی از این امکانات، پست الکترونیکی است که جذب گروه‌های همفکر یا انجمنهای عمومی، از عمده‌ترین فعالیتهای این بخش است. به سبب وجود کاربران بسیار جوان و نوجوان در میان اعضای این شبکه‌ها، انجمنهایی مناسب حال آنان نیز وجود دارد. از آن جمله، می‌توان به انجمنهای دوستداران بچه‌ها، دانش‌آموزان، نوجوانان، تیزهوشان و مانند آنها بر روی تعدادی از شبکه‌ها اشاره کرد. در این انجمنها، نوجوانان و علاقمندان به این گروه سنی، فعالیت کرده و به تبادل افکار می‌پردازند.

با نگاهی به اطلاعات و امکانات موجود در اغلب شبکه‌ها، مشخص می‌شود که هیچ‌یک از آنها برنامه‌ریزی و دقتی خاص برای این گروه سنی بالقوه ندارند. به بیانی دیگر، در هیچ‌یک از آنها دست کم یک بانک اطلاعات یا امکانات جذاب ویژه این گروه سنی مشاهده نمی‌شود. در این میان، بازیهای رایانه‌ای بیش از همه مورد توجه کاربران نوجوان قرار می‌گیرند. حتی هیچ نشریه یا منبع مرجعی که ویژه کودکان و نوجوانان باشد، بر روی سیستم‌ها نصب نشده است. حتی در سطح شهر تهران اگر والدین یا نوجوانان، نیازمند اطلاعات در زمینه سینما، کتابخانه، پزشک، دادگاه و امور قضایی، گردشگاه، نام یک نویسنده و... باشند (که خدمات آنها ویژه گروه سنی مورد بحث باشد) تا حدودی می‌تواند از «بانک اطلاعات شهر

۱. «کودکان، تابستان و اینترنت». اطلاع، ش ۹ (مرداد ۱۳۷۵)، ص ۷
۲. INTERNET for kids, Inc.
۳. «ارتباط کودکان و اینترنت». اطلاع، ش ۱۰ (شهریور ۱۳۷۵)، ص ۲۱.
۴. «کودکان، تابستان...» همان.
۵. Bulletin Board System (B.B.S)

در میان شبکه‌های موجود، حضور کودکان و نوجوانان به صورت انجمنهای عمومی در بعضی از شبکه‌ها چشمگیر است. فعالترین انجمن‌ها در شبکه شاید در سیستم اطلاع‌رسانی «ندا - یک» دیده شود که نظارت، اداره و حتی پیشنهاد تأسیس و راه‌اندازی آنها بر عهده خود کاربران و اعضای شبکه‌هاست. با توجه به تجربه تعدادی از این انجمنها در شبکه‌ها، تاکنون برنامه‌های مختلفی مانند داستان‌نویسی، مسابقه، درج خبرهای مهم مربوط به بچه‌ها و مسائل آنها، کمکهای عمومی به بچه‌ها (به ویژه در مصائب جمعی مانند زلزله و...) اجرا شده است. نکته قابل توجه در این فعالیتها، اعطای جوایزی به برگزیدگان مسابقه‌ها و بچه‌هایی است که به کمک والدین خود به طور مستقیم با سیستمها ارتباط برقرار می‌کنند. این جوایز در واقع فایده‌های مختلف قصه و بازیهای رایانه‌ای است که از طریق شبکه به صندوق پستی الکترونیکی آنها فرستاده می‌شود.

این مخاطبان به منظور نگه‌داری آنها بر روی سیستم است. شاید اگر کودکان و نوجوانان کشور امکان یادگیری و دسترسی به چنین سیستمهایی را در مدارس می‌داشتند، این انجمنها بیشترین عضو را در جمع گرم خود پذیرا می‌شدند.

یکی از تجربه‌های انجام شده بر روی همین سیستمها، انجمن مربوط به معرفی یک کتاب مرجع ویژه کودکان و مهدکودکها بود. کتابی که عنوان بسیار جالب و اطلاعات موجود در آن می‌توانست برای بچه‌ها بسیار جذاب باشد. نام این کتاب «آب‌نبات» بود و یکی از تولیدات مرکز پژوهش و پیش از دبستانی به‌شمار می‌آمد. نوع معرفی این اثر به گونه‌ای بود که بیشترین تأثیر و گیرایی را در بچه‌های عضو سیستم ایجاد کرد. در این زمینه، شاید خواندن گزیده‌ای از نامه‌نگاری‌هایی که به صورت پست الکترونیکی انجام شده است، خالی از فایده نباشد:

* سیستم اطلاع‌رسانی ندا - یک، کامپیوتر، روز

فرستنده پیام: نویسن

گیرنده پیام: انجمن دوستاناران بچه‌ها

متن پیام: دوستان نوجوانان! کتابخوانهای بادقت! سلام. یک سؤال دارم. آب‌نبات یعنی چه؟

۱. از بین شما بچه‌ها چه کسی می‌داند آب‌نبات چگونه درست می‌شود؟

۲. انواع آن چیست؟

۳. چه قصه‌هایی درباره آب‌نبات داریم؟ (درگوشی بگویم کتاب یا قصه هنسل و گرتل یادتان می‌آید؟)

۴. چه کسی شعری درباره آب‌نبات بلد است؟

۵. درباره آب‌نبات چه بازیهای یادتان می‌آید؟ خلاصه از این شکلات خوشمزه و

با نگاهی به اطلاعات و امکانات موجود در اغلب شبکه‌ها، مشخص می‌شود که هیچیک از آنها برنامه‌ریزی و دقتی فاص برای این گروه سنی بالقوه ندارند.

سدیهی است که برای ورود کودکان و نوجوانان به سیستم و کار با آن، کمک و راهنماییهای بزرگسالان بسیار اهمیت دارد. کودکان و نوجوانان همواره نشان داده‌اند که هرگونه مهارتی را در اندک مدتی کسب می‌کنند و به آن مسلط می‌شوند. نکته مهم، چگونگی ایجاد جذابیت لازم به همراه اطلاعات مفید برای

آب‌نبات بازی کنید و کثیف شود و بعد خدای نکرده بخورید و...

بدون شک همه ما آب‌نبات خورده‌ایم. در سرزمین ما آب‌نباتها خاطره‌های بسیار قدیمی و دلنشینی دارند و عمر آن در این سرزمین دست کم به ده قرن، یعنی هزار سال پیش، می‌رسد. می‌دائید یعنی چه؟ از زمانی که زندگی روستایی و شهری در سرزمینمان شکل گرفت و از زمانی که مردم یاد گرفتند با شکر می‌توانند محصولات فراوانی درست کنند، آب‌نبات هم مهمان خانه‌ها شد.

می‌خواهم بگویم بچه‌ها! بزرگترها! موضوعهای مثلاً ساده‌ای هست که برای شما جالب است و دوست دارید درباره آنها بیشتر بدانید. عده‌ای از نویسندگان و دستداران شما بچه‌ها، چند سالی است دور هم جمع شده‌اند و درباره موضوعهای مورد علاقه شما تحقیق می‌کنند. آنها سؤالهایی که برای بیشتر شما مطرح بوده را دسته‌بندی کرده‌اند و براساس آنها کتابهایی به صورت راهنما برای مهدکودکها و بزرگترها تهیه می‌کنند. اصلاً باورتان می‌شود وقتی تعدادی از بچه‌ها درباره آب‌نبات می‌خواستند بدانند تصور نمی‌شد مطلبی درباره آن پیدا شود. اما خیلی خیلی طول کشید، تهیه‌کنندگان کتاب خیلی جاها سر زدند، یک عالمه نامه نوشتند تا بالاخره توانستند اطلاعاتی جمع کنند و با عنوان «آب‌نبات» کتابی منتشر کنند. در این کتاب، اطلاعات بسیار جالبی درباره آب‌نبات نوشته شده است. قبل از آن هم درباره آب یک کتاب منتشر شد. این کتاب در مرکز پژوهشهای آموزش پیش از دبستان تهیه و توسط انتشارات شیرازه منتشر شده است. روی جلد آن هم مثل آب‌نبات خوشمزه و خوشرنگ است.

دوست داشتنی، ویرای بزرگترها خاطره برانگیز، چه اطلاعاتی دارید؟ آیا تا به حال به آن فکر کرده‌اید؟

منتظر جوابتان هستم.

• ندا - یک، کامپیوتر، دو روز بعد

فرستنده پیام: امیرحسین

گیرنده پیام: انجمن دستداران بچه‌ها، نوشین
متن پیام: سلام، اسم من امیرحسین است. من ۶ ساله و امسال آمادگی می‌روم. ولی پنجشنبه تعطیل است.

آب‌نبات یعنی چه؟ آب‌نباته دیگه! یعنی چه نداره.

۱. با شکر، شیرینی‌هایش درست می‌شود. خودش هم در کارخانه درست می‌شود. مادر من با آرد و تخم‌مرغ شیرینی درست می‌کند. ولی آب‌نبات را نمی‌دانم با چه درست می‌کنند.
۲. رنگهای مختلف دارد. چند روز پیش که من واکسن زدم دکتر یک دانه قهوه‌ایش را به من داد.

۳. تا حالا قصه آب‌نباتی نشنیده‌ام.

۴. شعری هم بلد نیستم.

۵. بازی با آب‌نبات خوب نیست. چون اگه تو حیاط بیفتد رو زمین، دیگه فایده ندارد!

• ندا - یک، کامپیوتر، روز بعد

فرستنده پیام: نوشین

گیرنده پیام: انجمن دستداران بچه‌ها، امیرحسین

متن پیام: مرسی امیرحسین جان! باز هم می‌پرسم شما درباره یک چیز ساده مثل آب‌نبات چه می‌دانید؟ واقعاً می‌دانید چگونه درست می‌شود؟ چه بازی‌هایی درباره آن بلد هستید؟ توجه کنید پرسیدم چه بازی‌هایی درباره آن؟ یعنی منظورم این نیست که با

امیدواریم که سیستمهای بالفعل کنونی، مخاطب بالقوه و عظیم کنونی را با دقت و توجه بیشتری دریابند.

به این ترتیب، حدود نیمی از شانزده کودک و نوجوان حاضر در سیستم اطلاع رسانی شبکه‌ای و عضو انجمن دستداران بچه‌ها، به‌طور مستقیم در این تجربه شرکت کردند و به‌تبادل نظر پرداختند. البته موضوع مورد بحث، از سوی بزرگترها نیز بسیار مورد استقبال قرار گرفت. اگرچه هنوز هم تجربه‌های آبنباتی بر روی خطهای نامرئی رایانه و اعضای کودک و نوجوان این انجمنها در حال نقل و انتقال است، اما حضور فعال بزرگترها در ایجاد جذابیت در نظام فوق و گذاشتن وقت کافی برای آموزش آن به بچه‌ها، از اهمیت ویژه‌ای برای تداوم آن برخوردار است.

امیدواریم که سیستمهای بالفعل کنونی، مخاطب بالقوه و عظیم کنونی را با دقت و توجه بیشتری دریابند.

منبع: اطلاع، ش ۱۱ (مهر ۷۵)، ص ۸
این فهرست، منبع قابل توجهی درباره آدرسهای موجود روی «وب جهانی» است. با مراجعه به آنها می‌توان به فهرستی از پرفروشترین کتابهای کودکان دست یافت. با توجه به گسترش آرشيوهای دیجیتال اینترنت و شبکه‌ها، استفاده از آنها بسیار مفید و جالب خواهد بود.

* ندا - یک، کامپیوتر، روز بعد

فرستنده پیام: بابای امیرحسین
گیرنده پیام: انجمن دستداران بچه‌ها، نویسن
متن پیام: سلام بر همگی! من که از این تجربه آبنبات خیلی لذت بردم. سه - چهار روز تمام فکر و ذکر امیرحسین شده بود آبنبات. تمام کتابهایش را زیرورو کرد که شاید داستانی از آبنبات یادش بیاید، یا عکسی یا هر چیزی در این رابطه پیدا کند. از تمام بچه‌های آمادگی‌اش راجع به اینکه آبنبات چگونه درست می‌شود سؤال کرده بود. یک روز هم از آمادگی آمد و با خوشحالی گفت: «فهمیدم آبنبات چگونه درست می‌شود. یکی از بچه‌ها گفته از زله درست می‌شود!» اما من می‌دانم چرا امیرحسین از بین حرفهای همه بچه‌ها این یکی را فوراً قبول کرده است. چون امیرحسین عاشق زله است.

خلاصه مطمئنم که الان اگر کتاب آبنبات را برای امیرحسین بخرم برایش فوق‌العاده جالب خواهد بود. اما این همه جاذبه از کجا آمد؟ من فکر می‌کنم مهمترین نکته این بود که من در کارش دخالت نکردم! من فقط سؤالاها را می‌خواندم و هرچه او می‌گفت برایش می‌نوشتم. اگر مفهوم سؤالی را نمی‌فهمید برایش توضیح نمی‌دادم. اصلاً انگار من اینجا نبودم. در ضمن اجازه دادم خودش دنبال جوابها بگردد و جوابها را راحت و سریع در اختیارش قرار ندادم. به امید تجارب بهتر و منتظر شنیدن نظرات شما.

